

AD CARDINALITIAM
QUESTIO MEDICA MATVTINIS CONCERTATIONIBVS DISCVTIENDA
DIE IOVIS VIGESIMA NONA MARTII, MAGISTRO SIMONE BAZIN MEDICO
REGIO MODERATORE PRVDENTISSIMO.

580

An τρῶπος refrigerantia?

MORBORVM omnium nullus altero diuiniore, sed alius alio periculosior, quibus tamen à magnitudine solà lethalis. Magnitudo morbi vel à partis dignitate est; quo modo grauis est capitis quæuis offensio vt capillaris fissura modiolò nusquam impunè futuris adhibendo dilatanda ne periferitis cùm suum morbum vel effectus causam consequatur; ea tamen vbi eximia est vehementem arguit affectum, vbi quoque insolens aut per inueterato empyemate vltio. Nec omnia in omnibus tentanda sunt, factà prognosi (quæ in acutis non omnino certa vt plurimum in longis salax) à deploratis est abstinendum, & ab ancipiti remedio.

PRV DENTIS est Medici (cuius nomine non crediderim vllòs ab ortu donatos) indicationis galenicæ ductu vndique aduocare præsidia, eisque remedij nomen ac rationem definire à naturà non præscriptam. Laus tota in cognitione partis affectæ, affectus contra naturam, & eius contrarij medicamentis. Affecta pars nec anatome spagyricà vanà & ridiculà, nec vrinæ destillatione Paracelsi cōsilio institutà innouescit; sed actionis læsione quam organa perficiunt, proprietate & situ doloris quì à solà continui solutione est; propriis & homogeneis accidentibus, necnon excretis quorum inspectio diuiniatio est, coniecturà ex pulsibus notis Hippocrati longè certior. Affectus contra naturam ipsdē fermè se prodit indicij; apagè qui solas laudant vrinas, quarum quidē ponderationem non tam inanè iudicamus quàm eius degustationem infamem, aut eius in medicamentis assumptis vsum perniciosum. At medicamentum gustu non tactu explorandum est, multominus apophragismatis. Calidum vero frigidis morbis, frigidum calidis pari gradu expugnandis præscribendum.

TQVI τρῶποι & quæuis ventris atque ad eò intestini exceptum ore vel ano vel abdomine alimentum medicamentumue catharticum admittentis tormina, seu vellicando seu distendendo fiant, caloris sunt propagines. Vellicant acres succi, falsi, putrentes, & ex his vermes nati. Distendunt inflammationes systrophicæ, crassi turbulenti que spiritus, fæces induratae, & calculi lithontrypicis oppugnandi. Humores acres, vtrique bilis, sed nigra deterior, nec tamen semper in fluxu dysenterico exitiales. Salsi, ac putrentes nonnunquam pituitosi; illi admisione feri, vel vltione fiunt, hi dùm in angusto conclusi tenentur distatione prohibita & incalescunt & putrent vnde vermium fœtura. Inflammatio fæcumque siccitas calidam sequitur intemperiem: status efficientem habet externum calorem, qui quo maior eo magis natiuo inimicus: Calculus calore magis vbique concreuit quàm frigore, argumentum est puerorum indoles calculo generando quàm senum opportunior.

A his omnibus, non vnus coli torsiones exurgunt, cùm extrà, intràque peritonæum infestent: extrà sublimes & leues in abdominis membranà & musculis, vnde pusigne & ferro, status cucurbità educendus. Intrà profundæ (Instituendam purgationem nonnunquam arguentes veriùs, quàm ab epotà multà grauiditatem) eæque vel in vtero ad inguina magis descendentes, quibus phlebotomia melior quam venus; vel in renibus fixæ, diuturnæ, in vesicam porrectæ; vel in intestino tundentes, ac velut perfodientes cùm nausæ, vomitu vario, aluo suppressà, si à pituità, fæcumque duritie; tensiæ si à flatu, aut exiguà bubonocoe colicum non rarò mentiente; vellicantes cùm anhelitu fœtenti, tussiculà inani, cardiogmo, bulimo, ani pruritu si à vermibus; acerrimæ cùm febre, internoque feruore, si à biliosis succis, inflammatione, aut vlcere. In recto veriùs ad anum, in colo ad latera potius iuxta ventriculi fundum, in ileo magis in circuitu vmbilici posita. Teterimæ sunt quæ à bile ad lumborum membranas exsudante, ibique stabulante fiunt in paralyfim desinentes, vetus tormentum ad colicos cruciatus Hippocrati cognitos ineptè relatum.

Is torsionum causas remedia non tam occulta quærenda, quàm manifestà refrigeratione iuuantia. Non video quid imagines astrologicè impressæ profint, cùm eas superstitio magica inuexerit. Sed phlebotomia humorum acrimoniam retundit, obstructions reseruat, flatulentos spiritus discutit, partes laxat & mollit, fluxionem auertit quam dolor proritat, vno verbo quouis apozemate potentiùs refrigerat. Purgatio blanda ex rheo, senà, cassià, syrupo rosarum &c. quouis humores citra delectum euacuat, vermes fæcesque deturbat, calculum laxando educit, & foco lignum subtrahendo calorem immodicum extinguit. Igneum calorem statuum, pituitæ putrescentis, & calculi parentem alimenta boni succi temperant, lac asinæ, pituitæ cremor, aquæ medicatæ, vinum aquosum & dilutum, aquæ dulcis balneum, hydragleum appositum, iniectum rosaceum; augent aromata, acria, impensè calida; Nocent narcotica & imprimis opium gustu amarum imò deurens, nec enim manifestà qualitate refrigerat, sed partium robur labefactat, & doloris sensum tantum, non dolorem, nec eius adimit causam.

Ergo τρῶπος refrigerantia?

Asserebat Luteriæ RENATVS MORELLVS DV MOVLIN Monterobellayus. A. R. S. M. DC. XVIII.

E.L.P.
scripsit